№ 14

1863 წ. ივლისის 15

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დაბარება შეიძლება ტფილისითგან: ი. კერესელიძის სტამბაში. კუკიას, საკუთარს სახლში.

გუთნის-დედა

გამოიცემა ორ კვირაში ერთხელ ფასი ცისკარზედ ქაღალდის მომწერთათვის ერთი მანეთი, ხოლო ცალკეთათვის ორი მანეთი.

მამულის პატრონობის და ვაჭრობის გაზეთი.

წელიწადი მეორე.

ყურძნის წამლობა (ნაცარი.)

წასაცხები წებოსავით ნივთები გამოდგა ზოგიერთ შემთხვევაში, მაგრამ თუ საცხები უშლის ნაცრის გაზრდასა და გამრავლებასა, რასაკვირველია თვით ვაზის ანუ ყურძნის გაზრდასაც და მომწიფებასაც უნდა დაუშალოს, და რაც სარგებლობა ქონდეს, იმდენი ზიანიც. ამასთან, რადა საჭიროა სხვა საშუალობაების ძებნა, თუკი გოგირდი არის ნამდვილი და უტყუარი წამალი. გოგირდი კარგათ დაწმენდილი და გაცრილი უნდა იქონიოს, ვისაც უნდა დაიხსნას თავისი ვენახი ნაცრისაგან. თქმა აღარ არი საჭირო, რომ გოგირდის ხმარება კარგს ანგარიშზედ უნდა იყოს დაფუძნებული; სადაც გოგირდი უფრო საფასურია, ვინამ ნაცრისაგან მოსული ზიანი, რასაკვირველია აქ იმ წამლის ხმარება უადგილო იქნება. აი როგორ გამოვიანგარიშებთ ამის ხარჯსა, ერთს დესიატინას მოუნდება ოთხი ფუთი გოგირდი, რომელსაც ადვილად მაიერის წვრილ წვრილი საბერველებით ექვსი მუშა ექვს დღეში, ანუ ერთი მუშა ექვს დღეში. ფრანციაში სულ ერთიანად უჯდებათ ერთი დესიატინის დაგოგირდება თორმეტ მანეთათ, რომელიც ყველამ იცის არაფერი საფასური არ არის ორ ურემ ღვინოსთან.

ამ წამლის ხმარების დროს, მუშა უნდა ეცადოს რომ გოგირდი სრულად მოედოს ყოველს ვაზის მწვანე ნაწილსა, ზემოთ და ქვემოთ ფოთლის პირებსა, დოეებსა ძირში და წვერში, და თვით მტევნებსაცა. უკეთესი დრო გოგირდის მყრისა ის არი, როცა გაზაფხულზე გამოჩნდება პირველი ნიშანი ნაცრისა; არ იქნება რომ ნაცარი

გაჩნდეს ერთბაშათ მრთელს ბაღში, უთუოდ წინაწინ გამოაჩნდება რომელსამე ვაზსა და მერე აქედამ გადაედება ხოლმე დანარჩომ ვაზებსა, ის პირველი ნიშანი რომ გამოჩნდეს სწორეთ, მაშინ უნდა მიეყოს ხელი გოგირდას შეყრასა, ნაცრით ავათ გამხდარ ვაზს მალე შეეცნევა, თუნდ თითონ ნაცარი ჯერ არცკი გამოჩენილიყოს; წვერი დოყებისა ჰკარგავს თავის ფერსა და გადაიქცევა დაფუფქვილის მსგავსად; ფოთლები უფერულდება და იკეცება წვერებისაკენ და შემდგომ ჩნდება ნაცარი ისე, რომ ყველას შეუძლიან დანახვა გოგირდის მოყრის გარდა, როგორცა ვთქვით ვაზი კარგათ უნდა გაიფურჩქნოს, ხანდა ხან ერთხელ დაგოგირდება არა კმარობს და ვისაც უნდა, რომ უთუოდ გადაარჩინოს ვენახი უნდა სამჯერ შეაყაროს გოგირდი, ერთი აყვავების წინ, მეორე როცა მტევანი გამოინასკვება და მესამე როცა ყურძენში თვალი შევა. თუ ჯერ ნაცარი ახლად არის დამკვიდრებული, შეუძლებელია რომ გოგირდმა არ ამოწყვიტოს სრულებით; თუ ამ დროს ვერ მიასწრეს და ნაცარი გოგირდის დაყრის დროს იყო დამკვიდრებული, მაშინ რვა დღეს შემდეგ კიდევაც უნდა მოეყაროს.

ახალი წამლობა ცოფიანი ძაღლის ნაკბენისა.

მაგდებურის აქიმი ღილდებრანდი არჩენს ცოფიანი ძაღლის დაგლეჯილს, ცხელი წყლითა, ნაკბენს ადგილს ჩაუდებს ცხელ წყალში და ისე უშვებს ვინამ გაცივდება წყალი, სამი კვირა ხულ ამას იმეორებს დღეში სამჯერ ან ოთხჯერ.-- გილდებრანდს გამოუცდია ეს საშუალობა ჯერ პირუტყვზედ და მერე კაცზედ.

ერთ ცოფიან ძაღლს დაგლიჯა შვიდმეტი ხარი, ოომოცდა ხუთი ფური, ორი ღორი, ერთი ცხენი და ერთი კატა. სამ კვირაზედ ყველანი დაცოფებულიყვნენ გარდა, რომელთაც ჰსწამლობდნენ ცხელი წყლითა, შემდეგ ამავე წყლს ხმარობდა კაცებზედაც და ყველას არჩენდა.

სამაგალითო მარანი კახეთში.

აგერ ოთხი წელიწადი მოდის, რაც მთავრობამ დაიწყო შენება კახეთში ევროპიული მარნისა, სარდაფისა და სხვა შენობაებისა, სასწავლებლისათვის, რომლის გამართვა ეწადა, შემდგომში. ამ შენობაებისათვის აარჩია ჩობახური ძველი ნასოფლარი კონდოლის და კისის ხევის შუა, მარაგზის პირზედ, სადაც ადრე იყო ზოგან უსმარი და უსარგებლო ჯაგნარი, ზო-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ვან რიყე და დაზოგან მცირე ადგილს სახნავი მიწა. ვისაც დიდი ხანი არ უნახავს ეს უდაბური ადგილი, ახლა რომ გაიაროს, ვგონებთ სიამოვნებით დააკვირვოთ თვალი უცხო წესზედ აშენებულს სახლებსა, მშვენიერი ყვავილებით სავსე ბაღსა და სხვა და სხვა ხეებსა, რომელთაც თავის დღეში არ უნახავთ კახეთის მიწა წყალი. უეჭველია რომ ისიამოვნებს გამვლელი, მაგრამ სხვა თვალით უყურებს ამ შენობაებს გამოცდილი, საქმიანი გამზნე კახელი რომელსაც დიდი ხანია შეუტყვია ვინიცის ვისგან მიზეზი ამ მოწყობილობის დაფუძნებისა და იცის, რაერთი ფული დაფანტულა შენობაებზედა. სახლები და მარანი აგვიშენეს, ღვინის დაყენება უნდა გასწავლოთ, იტყვის დაცინვითა ჩვენი მეკობარი; საბრალო კახელებს, ღვინის დაყენებაც დაგვიწყებიათ.»--იქნება, ახალი რამ ჰსწადიანთ გვიჩვენონ სასარგებლო.-- უეჭველია, უეჭველი; ხვალვე წავალ და მაგირდათ მივებარები, და მინამ არ ვისწავლი თავით ბოლომდის მაგათ საკვირველს ხელოვნებასა, მანამ ხელს არ ვახლებ ჩემს ვენახებსა თუნდ ყურძენიც ზედ ჩამოლპეს და ვაზი ლიჭვით გადაეხლართოს ერთმანეთსა,--ბატონო, კახელ კაცს რა ღვინის გაკეთება ესწავლება; სხვა რაღა ვიცით მაგის მეტი; შენ არ მამიკვდე, რომ მაგათ ხაიდამაც უნდა იყვნენ მოსულნი, ვერც ჩემსავით ღვინო დააყენონ, ვერც ჩემსავით გააკეთონ ვენახი. ღვინოც კარგი მაქვს, პურიც კარგი მომდის, საქონელიც ჩინებული მყავს. სხვა რასმეში თორემ ამისთანაებში ვერავინ მაჯობებს; რა დაუკარგავთ, რას ეძებენ.--«მიმეა ჩვენთვის შერყევა კახურის ოცნებისა, იმისთვის უფრო რომ წყარო ამ გვარის სიქადულისა არ არის არც გადარეული და გაუტეხელი სიამაყე, არც გამოანგარიშებული შური უმჯობესია; ბევრი მართალიც არი ამ სიტყვებში, და თუ კიცხვა და სიქადული სრულად უსაფუძვლოდ მიგვაჩნია, სხვა არაფერია მიზეზი გარდა იმისა, რომ მკიცხავს კარგა ვერ დაუნახავს და არ გამოუკითხავს დაწვრილებით საქმე, რომელზედაც აცდენს მახვილ სიტყვებსა, დიდის სიხარულით და ხალისით დავეთანხმებით კახელსა, რომ კარგი ღვინოცა აქვს, კარგი პურიცა და საქონელიცა, თუმცა ეს სიკეთე უნდა მიეწეროს უფრო ბუნებასა, მინამ ხელოვნებასა; მაგრა ვინ ეცილება, ვინ გამოსულა დამრღვევი და მძაგებელი იმის მამულის გამოსავალისა, რომ გაუმაგრდეს უზომო დაცინება და სიქადული. თვით ევროპიული მარნის დამფუძნებელიც მტკიცედ არის დარწმუნებული, რომ კახეთმა ჩინებული ღვინოები იცის და კახელებმა საკმაოდ იციან თავიანთი ხელოვნება, დარჩომილი სამკვიდროთ მამა პაპი-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საგან. ამასაც უარს ვერა ვინა ჰყოფს, რომ თუ კახელები სრულად კმა-ყოფილნი არიან თავიანთი ვენახების გამოსავლითა სარფითა, როგორც ვთქვით, საჭირო არ არის იმათთვის ამ საქმეში არც მომეტებული სწავლა, არც დარიგება. მაშ რისათვის აუშენებიათ კახეთში სამაგალითო მარანი, რაღა საჭირო სასწავლებელი ღვინის კეთებისა იმ ქვეყანაში სადაც დიდით პატარამდინ ყველანი ოსტატებათ გამოდგებიან ამ სასწავლებლისა? სასწავლებელი იმ დროს უნდა გაიმართოს, როცა საჭირო გავრცელება ხალხში რომლისამე გამოსადეგი, სასარგებლო და ახილის სწავლისა; რა უნდა გააკეთოს კახეთის სასწავლებელმა? რა ახალი სწავლაა კახელებისათვის ღვინის დაყენება და ვენახის მოვლა? მინამ დავეთანხმებოდეთ ამ გვარ საბუთებსა, შევიტყოთ დარწმუნებით, თუ მართლა კახელები სრულად კმა-ყოფილნი არიან ღვინის--კეთებისაგან და არა აქვთ ამ საქმეში არაფერი ნაკლებულება. მნელი არ არი ამისი მეტყობა. დაელაპარაკეთ, რომელსაც გსურდეთ, კახეთის მამულის პატრონსა სოფლის საქმეზედ, მოსავალზედ, გამორჩომაზედ, ცხოვრებაზედ, და ყური დაუგდეთ რას იტყვის. პირველი იმისი პასუხი ყოველთვის ჩივილია, რომ ღვინოს ჯეროვანი ფასი არა აქვსო, ქალაქელი სირაჯების ხელში ვართ და იმათ ქეიფზე ჰკიდიათ ჩვენი სარფა და სარგებლობა. ამ საზოგადო საჩივარს მიუცილებლად უნდა ჰქონდეს ნამდვილი და უტყუარი მიზეზი; უეჭველია, რომ კახელებს არა აქვს ის შემატება ვენახებისაგან, რომელიც უნდა ჰქონოდათ თუ ღვინის--ვაჭრობა ყოფილიყო მიმართული ბუნებითს და ჯეროვან წესზედ. რა უნდა იყოს ამისი მიზეზი? ვინც დაწვრილებით არ იცის საქმე, და მხოლოდ იმას მიიღებს ყურადღებაში რომ ამ ათი წლის წინათ კახეთში ასლანდელის ნახევარი ფასიც არა ჰქონდა ღვინოსა, ის არცკი დაიჯერებს კახელების ჩივილსა და მიაწერს მეტის-მეტ სიხარბესა, მაგრამ უეჭველია, რომ დიდათ შესცდება ამ გვარი მსჯელი. კახელების საჩივარს აქვს მართალი და შეურყეველი საფუძველი. ღვინის დამვირებისაგან ბევრი ვერაფერი ისარგებლეს თვით ღვინის დამყენებლებმა, ამისთვის, რომ იმავე ზომით დამვირდა სხვა სარჩოცა და ვენახის კეთების ხარჯიც გამრავლდა; ამასთან ღვინის დამვირებას თავის ადგილას და ქალაქში არა აქვს ჯეროვანი ზომა და შეფარდება: სოფლებში ისე არ აიწია ღვინომ, როგორც ქალაქში.--როგორ არ იჩივლოს კახელმა უფასობაზედ მაშინ, როდესაც ხედავს რომ იმის ღვინო თუნგი ათშაურობაზედ გაყიდული იყიდება ქალაქში მანეთად და როდესაც ვერა ფერი სა-

შეძლობა ვერ უშოვნია, რომ გამოვიდეს ამ მდგომარეობისაგან. ჩვენის თვალით გვინახავს, რა წინააღმდეგობა მაუძლიან ღვინის პატრონს სირაჯთან და რა ხანს უმაგრდება გადაკვეთილს ფასსა, სირაჯმა სრულად იცის მდგომარეობა ღვინის გამყიდავისა, იცის რა დროს ვისთან მივიდეს ჭაშნიკის სანახავათ, სად რა წუნი დასდოს ღვინოსა, რა ფასი შეაძლიოს ანუ სმა ამოუღებლივ დაიწყოს უკან დაბრუნება. სრულიად დარწმუნებულია, რომ ღვინის გამყიდავი მოუთმენლათ ათვალიერებს იმის მოძრაობასა და შიშით ელოდება იმის გადაწყვეტილებასა; დარწმუნებულია, რომ რაც უნდა იყოს ვაჭარს არ გაუშვებს ხელიდგან. ნურავის ეგონება, რომ ამ შემთხვევაში მამულის პატრონების დაუდგრომელობა და სისუსტე იმათ უთანხმოებისაგან იყოს წარმომდგარი; ჩვენ შეგვიტყვია, რომ საერთო თანხმობაც და პირის მიცემაც წამლად ვერ გამოსდგომია ამ სენსა, ბევრჯელ მთელი სოფლობით შაუკრავთ პირობა, რომ დადებულს ფასს არავინ გადასცილდეს, მაგრამ ბოლოს ისევ გატეხილან დაჭირებისაგან და ადრინდელ ნამლევ ფასს ქვევითაც ჩამოსულან. რა დაჭირება აქვთ მამულის პატრონებსა და რათ ეშურებიან ღვინის გასყიდვასა, ეს ყველამ იცის. თუ პირობამ ერთმანერთში ვერა გარიგა რა, უნდა ვსთქვათ, რომ პირდაპირ ჩატანა ქალაქში და გაყიდვა ღვინისა რომელიც აქვთ ფიქრად ჩვენს მამულის პატრონებსა, თუმცა ასრულება ჯერ არ საითა ჩანს, პირდაპირ გასყიდვაც დარჩება უსარგებლოთ და მოატყუებს ყველას იმედსა. ორში ერთი უნდა ირჩიოს მამულის პატრონმა: ან უნდა შენახები სხვას ჩააბაროს და თითონ ვაჭრობას შეუდგეს, ან ისევ დარჩეს სოფელში მამულის მოსავლელად და ღვინოები აძლიოს სირაჯსა ახლანდელ რიგზე. ორივე საქმის კისრვა არავის შეუძლიან, და რადგანაც მამულის კეთება უფრო ეთვისება, ისევ სჯობს ვაჭრობას თავი დაანებოს. ვინ იცის სად უფრო მომატებულს ზიანს ნახავს ვენახის დატევებაში, თუ ღვინის გასყიდვაში. საერთო სარდაფის აშენება თბილისში ისევეა, რაც ცალკცალკე დუქნის გამართვა. ჩვენი ქვეყანა ჯერ საიმისოდ არ არის განათლებული, რომ ამ გვარი ანგარიშები ადვილად გასწორდეს და ან არ მოატყუოს მონაწილე ნდობამ, რომელიც საჭიროა საქმეში საერთო სამუშაოთ, ამასთან ყველა ქვეყანაში ღვინის დამყენებელი სხვაა და სირაჯი სხვა. ფრანციაში, სადაც ვენახებს ოთხი და ხუთი ჩვენოტელი სარგებლობა აქვს, არამც თუ ღვინის დაყენება და ვაჭრობა გაყოფილია სხვა და სხვა პირის შუა, თვით ვენახის მოვლაც და ყურძნის მოყვანაც სხვა განსაკუთრებული

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სელობაა, ასე რომ ვურმნის მომყვანი ანუ ვენახის პატრონი ჰყიდის ვურმქნს ღვინის დამყენებელზედ, და ეს ჰყიდის სირაჯებზედ. ერთი სიტყვით თუ გამოცდილმა საქმით პირის შეკვრამ მამულის პატრონებისამ ვერ დასდო ჯეროვანი ფასი კასურ ღვინოებსა, თუ დაპირებული საერთო სარდაფი ქალაქში ზიანის მეტს ვერას ვეპირდება მომავალში უეჭველია. რომ ღვინის უფასობის მიზეზი სხვაგან უნდა ვეძებოთ, და მიზეზის შესხედვით წამალიც შევურჩიოთ.

ზემოთ მოვიყვანეთ ყოველთათვის საცნაური ანბავი, რომ მამულის პატრონი ემურება ღვინის გასყიდვასა, და სირაჯიკი წყნარად დაუჩქარებლად ევაჭრება საქონელს და ყოველთვის საქმეს აბოლოებს თავის ნებაზედ. რისგან არი ეს უთანასწორება ორ მხარეს შუა, რათარი ვაჭარი ესე წყნარი და გულგრილი თავის საქმეზედ? მამულის პატრონს ვიცით უჭირს ფული პრიკაზში შესატანათ ხარჯის მისაცემათ, პურის სასყიდლად, თუ სხვა სახლის საჭიროების გასამართლად, მაგრამ განა სირაჯისათვისაც ისევე საჭირო არ არი ღვინის სყიდვა, რომ არ მოუცდეს დუქანი, ტყვილი ჯამაგირი არ აძლიოს დასლიდარსა, ან უსარგებლოთ არ დაურჩეს თანხა და ავეჯეულებაი ან არ გადაახჩვიოს მუშტარი? ვინ დააბრალებს უანგარიშობას სირაჯსა; იმას რომ ზურგი მაგარი არა ჰქონდეს, რომ ისევე უჭირდეს ღვინო, როგორც მამულის პატრონს ფული, ისეც ვერ დაიმორჩილებდა ღვინის გამსყიდავსა და ისე მკვიდრად ვერ დადგებოდა თავის სიტყვაზედ. მიზეზი ის არი, რომ უკანასკნელ დროებში ღვინის მოსავალი დამეტდა მუშტარსა; თუ არ ერთი ხაზოგადო უამინდობა, ვისაც ფული ხელში აქვს ღვინოს ყოველთვის იშოვნის, ღვინის დამყენებელი კი იშვიათი არ არის რომ დარჩეს უმუშტროთ. ვურმნის ავადმყოფობამ და იმისგან წარმოებულმ ღვინის სიძვირემ ათას რვა ას ორმოცდა თოთხმეტში და თხუთმეტში დიდათ გააღვიძა ერთ მხრივ ვენახის პატრონები და მეორე მხრივ ვაჭრები. ვაჭრებმა დაუწყეს ზიდილი ღვინოსა იმ ადგილებიდგან, სადაც ნაცარი პირველში სუსტი იყო კახეთზედ, და საიდამაც ადრე არვის გაეგონა ღვინის ზიდვა; ვენახის პატრონებმა ყოველი ზრუნვა და ცდილობა იმაზედ დასდეს, რომ მეუმატონ ვენახებსა, და აქამდინაც მისდევენ ამ გზასა. ვენახები მოუმატა კახეთშიაც, განჯაშიაც, ბორჩალოშიაც და ქართლშიაც; გამოსავალიც უეჭველად უნდა მოჰმატებოდა, რადგანაც ნაცარმა მალე დაკარგა თავისი ძალი და იმისგან დანაკლისი ანგარიშში შემოსატანიც აღარ გახდა, სად უნდა წავიდეს დამეტებული მოსავალი, რა-

გავლენა უნდა ჰქონდეს ღვინის ფასზედ? ხალხიც რომ მოჰმატებოდა ამ დროის გამრავლობაში, მაშინ მომატებული მოსავალი არად გამოჩნდებოდა; მაგრამ ხალხი ისე მალე არა მრავლდება, როგორც გამრავლდება ხოლმე კელობის ნაწარმოები, როცა ამაზედ მოქმედებს რომელიმე შემთხვევით და უცხო გარემოება. მოსავლის სიუხვეს სიაფე უნდა შეუდგეს მიუცილებლად, უამისოთაც ჩვენი ქვეყნის გამოსავალი და ხალხი რომ შეგვედარებინა სხვა ქვეყნებთან, სადაც მოდის ღვინო, დავინახავდით რომ რაც ჩვენში ერთკაცის თავზედ მეხვდება ღვინო წელიწადში, იმდენი არც ერთ ქვეყანაში არ იხმის. ვენახების გავრცელებამ უკანასკნელ დროში უფრო გაამრავლა ეს ზომა. ამასთან კახეთს გაუჩნდა ძლიერი მოცილე განჯის უეზდი და ბორჩალო, ვაჭრობას ისეთი სასიათი აქვს, თუ ერთ გზას შეეჩვია, მერე ძნელადღა დაანებებს თავსა, და იმიტომ ქვემო მხრის ღვინოები კიდევაც მოუწყვეტლად მოდის ქალაქში, დაჩვევაც რომ არ იყოს, სირაჯებისათვის რა სარგებლობაა, რომ კელი აიღონ განჯის და ბორჩალოს ღვინოებიდამ. ზამთარში და გაზაფხულში ისინიც კარგათ იყიდებიან თბილისში:კახურის სახელის დარქმევის მეტი არ უნდათ, რომ თავი მოაწონონ უმეტეს წილს ქალაქის ცხოვრებასას. ბევრი წილი უეჭველია არ დასდევს იმ ნამდვილსა, მაგრამ არა ყოველთათვის შესატყობს გარჩევასა, რომელიც არის კახური და განჯური ღვინოების შუა, ფასის გარჩევა უფრო ადვილი თვალ საჩინარია იმათთვისა, და სიაფეში ყველამ იცის ქვემოური ღვინოები ჰსჯობნის კახურსა, რადგან იქით იაფია სარჩოცა და მუშაცა. ეს იაფი ღვინოები უმაგრებენ ზურგს სირაჯებსა და აძლევენ მიზეზს იმ აუჩქარებელის და წყნარის ვაჭრობისას, რომელიცა ხდის მორჩილად ჩვენს მამულის პატრონებსა. აი ნამდვილი მიზეზი ნაკლულევანობისა, რომელზედაც ჩივიან კახური მამულის პატრონები, სიუხვე ღვინისა, გამრავლება ვენახებისა, დამატება საქონლისა მაშინ, როდესაც საქონლის მსყიდველის რიცხვი დარჩომილა უწინდელი, გამოჩენა მოცილეებისა არიან იმისთანა გარემოებანი, რომელთაც მიუცილებლად უნდა დაეცათ უპირველესი გამოსავალი კახეთისა. გამოცვლა ამ გარემოებისა შეუძლებელია, თუ ღვინოს არ მოემატა მუშტარი. რადგანაც ჭკვაში შემოსატანი არ არის, რომ იკლოს როდისმე ღვინის გამოსავალმა და რომელმამე კახეთის მოცილე მხარეთაგანმა აიღოს კელი ვენახის კეთებისაგან. შინაგანი მუშტრის მომატება აქ ვერა ფერს გაარიგებს; რაც უნდა კარგი შემთხვევა დაესწროს, მაშინაც ხალხი საიმისოდ ვერ გამრავლდება, რომ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დაეტყოს რამე ბაზარსა; მაშასადამე ეს მუშტრები უნდა ვეძებოთ გარეთ, როგორც ეძებს და ჰპოულობს ღვინო ფრანციისა, ისპანიისა და ღერმანიისა. ჩვენი უპირველესი და ბუნებითი მუშტარი უნდა იყოს რუსეთი. აქეთ მხრივ რო გზა გაეხსნას საქართველოს ღვინოებსა, არამც თუ ახლანდელი სიუხვე მოსავლისა და ამისგან წარმომდგარი დაბრკოლება განქარვდება და გადაიქცევა გამორჩომის წყაროდ, ერთი ათად რომ კიდევ გამრავლდეს გამოსავალი, მაშინაც არ მოაკლდება მუშტარი. მარტო მოსკოვში და პეტერბურღში თხუთმეტი იმოდენა ხალხი იქნება, რაც თბილისში, რომელიც არის უმთავრესი ბაზარი აქაურის ღვინოებისა, რუსეთში ზიდვა და გასყიდვა აქაური ღვინოებისა ძველადგანვე უნდა მოსვლოდათ ფიქრში ჩვენი ქვეყნის აღებმიცემის კაცებსა; ეს იმისთანა სარფიანი საქმეა, რომ დიდხანს ვერ დარჩებოდა საიდუმლოთ ვერავისთვის მასშემდეგ, რაც საქართველო შეიქმნა ნაწილი რუსის იმპერიისა. მაგრამ ამ სამოცდა ხამ წელიწადში საქმე ვერაფრით ვერ წადგა წინა; ახლა როგორც ადრე მიდის წვრილად ღვინოები რუსეთში და რადგანაც გზაზე იმღვრევა და ჰკარგავს სრულიად სიკეთესა, ვერავის გაუბედია გამართოს რუსეთში კახური ღვინის დუქანი და დაიწყოს მოუწყვეტელი ვაჭრობა, სტავრაპოლის იქით ვერ მიდის აქაური ღვინო დიდრონი პარტიებით, საიდამაც უნდა იყოს გამოსული; ეგი და კარგი ერთგვარათ ხდება ასე, რომ ვეღარც კი იცნობს კაცი: ღვინოა, თუ სხვა გვარი სასმელი, წვრილ წვრილად წაღებულს ღვინოს მოსკოვში და პეტერბურღში ხან ქვიშაში სდგმენ, ხან სარდაფში, ხან ხწურავენ ტილოში, რომ რასმე დაემგზავსოს. შარშან ლონდონში გაგზავნეს კახური თავი ღვინოები ვისტავკაში წარმოსდგენათ, და თუმცა ეს ღვინოები ბუთილკებში იყო ჩასხმული და მოფიხული, ისე წამხდარიყო აგილს მისვლამდისა, რომ ფერის მეტი აღარ ფერი თვისება არ დარჩენოდა მსგავსი კახური ღვინისა. ამის მცოდნე. ვხედავთ მეორე მხრივ, რომ სხვა ქვეყნის ღვინოები იტანენ შეუცვლელად დიდი გზების გავლასა, და დაყოვნა დიდის ხნისა არამც თუ ასხდენს, ბევრათ აკეთებს და უმატებს ფასსა. თბილისში შეგვიძლიან ვიპოვნოთ ფრანციის ღვინო ათის წლის ჩასხმული ბუთილკაში, სრულებით შეუცვლელი და რომელშიაც ვერ ვიპოვნით ერთიბეწვა სიმღვრივესა. ევროპაში იპოვება ღვინო დაწურვილი რამდენიმე საუკუნეს უწინ.

განგრძელება შემდგომ ნუმერში იქნება.

Дозволено цензурою 1863. г. Іюля 15. г. Тифлисъ. Цензоръ Кавтиазовъ.